

Комісарчук Д.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

кафедри аудиту

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Аудит фінансової звітності виступає одним із базових інструментів забезпечення прозорості, надійності та правомірності фінансової інформації підприємства. Його теоретичні засади формуються на перетині наукових підходів, нормативно-правових вимог і професійних стандартів, які визначають спільні принципи, цілі та методичні прийоми аудиторської роботи. У контексті євроінтеграції України та посилення вимог до корпоративної звітності значення якісно-го аудиту зростає, адже саме він підсилює довіру інвесторів, кредиторів, органів влади й суспільства до оприлюднених фінансових показників.

Концептуально аудит розглядається як незалежна, об'єктивна та професійна перевірка фінансових даних, спрямована на підтвердження їх повноти, точності, неупередженості та відповідності вимогам стандартів обліку і звітності. Визначальною передумовою такої перевірки є незалежність аудитора, яка забезпечує неупереджене професійне судження та гарантує, що висновки ґрунтують-ся на фактах і достатніх аудиторських доказах. За цією логікою аудит виконує не тільки контрольну, а й превентивну та аналітичну роль, інформуючи користувачів про реальний фінансовий стан підприємства та потенційні проблемні зони [1].

Важливою теоретичною основою аудиту є концепція обґрунтованої впевненості рівня переконаності, достатнього для формулювання професійної думки щодо достовірності фінансової звітності. Вона означає, що аудитор не може забезпечити абсолютної безпомилковості кожного показника, однак

завдяки виконаним процедурам здатен підтвердити, що звітність не містить суттєвих викривлень.

У працях українських науковців підкреслюється, що зміст концепції аудиту виходить за межі суто технічних прийомів перевірки та охоплює також етичні, економічні й соціальні виміри: зміцнення довіри, підвищення інвестиційної привабливості, формування належної фінансової дисципліни та відповідальної поведінки учасників ринку.

Нормативно-правові засади аудиторської діяльності в Україні визначаються Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [4] в редакції 2025 р., положення якого узгоджуються з Директивою 2014/56/ЄС та Регламентом ЄС № 537/2014, що сприяє наближенню національної практики до європейських і міжнародних підходів [2].

Завдання аудитора полягає в тому, щоб знизити сукупний аудиторський ризик до прийнятно низького рівня завдяки якісному плануванню процедур, правильному визначенню пріоритетних зон перевірки та оцінюванню ефективності системи внутрішнього контролю. Такий підхід дозволяє оптимально роз-поділяти час і ресурси аудиту та зосереджувати роботу на ділянках фінансової звітності, де ймовірність суттєвих викривлень є найбільшою.

Поряд із ризик-орієнтованістю, концептуальні засади аудиту спираються на низку фундаментальних принципів: незалежність аудитора, професійний скептицизм, належне документування аудиторських доказів, а також врахування припущення про безперервність діяльності підприємства. Саме поєднання цих принципів створює основу для формування аргументованої та якісної аудиторської думки [3].

Загалом концепція аудиту фінансової звітності є системою наукових, методичних і нормативних положень, спрямованих на забезпечення прозорості та достовірності фінансових даних підприємства. Аудит, базуючись на незалежності, професійному скептицизмі, обґрунтованій впевненості та

належній доказовій базі, виконує важливу роль у зміцненні довіри до звітності з боку інвесторів, кредиторів, держави та суспільства. Використання ризик-орієнтованого підходу у поєднанні з перевіркою контрольного середовища підвищує результативність аудиту та забезпечує раціональність аудиторських процедур на найбільш значущих напрямках. Гармонізація національного регулювання з європейськими вимогами підсилює інтеграцію української аудиторської практики у міжнародний простір і закріплює аудит як інструмент фінансової дисципліни, стабільності та інвестиційної привабливості бізнесу.

Список використаних джерел

1. Бобрович О. Б. Проблемні аспекти методики здійснення аудиту фінансової звітності страхових компаній. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.15. С. 176-185
2. Дубинська О., Фокін О. Методичні засади аудиту фінансової звітності як складника фінансової та економічної безпеки в умовах воєнного стану. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2024. Вип. 6. С. 281-299
3. Назаренко Т. П. Франчук І. Б., Вітер С. А. Методичні аспекти обліку та управління витратами на виробництво продукції. *Економіка та держава*. 2021. № 7. С. 83-89
4. Панасюк В. М. Штучний інтелект як інструмент підвищення ефективності аудиторських перевірок в Україні. Ефективна економіка. 2025. № 11. С. 47-64.
5. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII в редакції від 20.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
6. Черешнюк О. М. Моделювання системи оподаткування вітчизняних підприємств. Інноваційні підходи до розвитку технологій та економіки IADTE 2024. Свалєва. ЗУНУ, 2024. С. 372-374